

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Obo/37/2015
Identifikačné číslo spisu:	1011899914
Dátum vydania rozhodnutia:	14.12.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Krajčovičová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1011899914.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Ivany Izakovičovej a členiek JUDr. Eleny Krajčovičovej a JUDr. Kataríny Pramukovej v spore žalobcu: SONMAZI INVEST LIMITED, so sídlom Diagorou 4, KERMIA BUILDING, Office 601, PC 1097, Nicosia, Cyprus, registračné číslo HE 315264, registrácia Cyprus, zastúpeného JUDr. Dušanom Repákom, advokátom, so sídlom Krížna 47, 811 07 Bratislava, proti žalovanému: MH Manažment, a.s., so sídlom Trnavská cesta 100, 821 01 Bratislava, IČO: 50 088 033, zastúpenému ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA DVORECKÝ & PARTNERI s.r.o., so sídlom Grösslingova 50, 811 09 Bratislava, IČO: 35 967 421, v konaní o náhradu škody s príslušenstvom, o návrhu na odňatie oslobodenia od súdnych poplatkov, na odvolanie žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 10. septembra 2015, č. k. 10Cb/1/2011-935, takto

rozhodol:

Odvolanie žalovaného o d m i e t a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým uznesením z 10. 09. 2015, č. k. 10Cb/1/2011-935, návrh žalovaného na odňatie oslobodenia od súdnych poplatkov žalobcovi zo dňa 19. 06. 2015, zamietol.

2. V odôvodnení napadnutého uznesenia súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný podal návrh na odňatie oslobodenia od súdnych poplatkov, ktorý odôvodnil tým, že na základe skutočností uvedených v predmetnom návrhu je riadne preukázané, že pomery žalobcu ako účastníka konania vedeného na krajskom súde pod sp. zn. 10Cb/1/2011 v zmysle § 138 ods. 5 O. s. p. oslobodenie neodôvodňujú, prípadne neodôvodňovali. Preto navrhol, aby v súlade s § 138 ods. 5 O. s. p. súd prvej inštancie rozhodol o odňatí priznaného oslobodenia od súdnych poplatkov v celom rozsahu so spätnou účinnosťou, a to na strane žalobcu.

3. Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobca podal odvolanie proti rozsudku krajského súdu zo dňa 16. 07. 2015, č. k. 10Cb/1/2011-870. Na základe návrhu žalovaného na odňatie oslobodenie od súdnych poplatkov, vyzval žalobcu, aby predložil písomné vyjadrenie k návrhu na odňatie oslobodenia od

súdnych poplatkov a tlačivo na dokladovanie pomerov.

4. Po obdržaní dokladov predložených žalobcom dospel k záveru, že návrh žalovaného na odňatie oslobodenia od súdnych poplatkov je nedôvodný a preto ho zamietol, nakoľko žalobca predloženými dokladmi preukázal oprávnenosť priznania oslobodenia od súdnych poplatkov podľa § 138 ods. 1 a 5 O. s. p., ktoré mu bolo priznané v celom rozsahu uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 07. 08. 2014, č. k. 10Cb/I/2011-754.

5. Proti napadnutému uzneseniu súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný, ktorý navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil tak, že súd odníma žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle uznesenia Krajského súdu Bratislava zo dňa 07. 08. 2014, č. k. 10Cb/I/2011-754 v celom rozsahu so spätnou účinnosťou. Alternatívne napadnuté uznesenie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Žalovaný je toho názoru, že z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia rezultuje viacero zásadných logických rozporov medzi skutkovými zisteniami na jednej strane a vyodenými právnymi závermi na strane druhej. Podľa žalovaného súd prvej inštancie v napadnutom uznesení dospel k záverom, ktoré sú iracionálne, arbitrárne a v neposlednom rade nespĺňajú kvalitatívne požiadavky kladené na spravodlivé a presvedčivé odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Z tohto dôvodu je napadnuté uznesenie nepreskúmateľné, arbitrárne a ústavne neakceptovateľné.

7. Z dokladov predložených žalobcom, možno podľa žalovaného nepochybne konštatovať, že žalobca nie je nemajetný podnikateľský subjekt, nakoľko nadobudol údajnú pohľadávku, ktorá je predmetom konania o náhradu škody na základe zmluvy o postúpení pohľadávky za odplatu. Žalobca zámerne predložil súdu prvej inštancie predmetnú zmluvu v takom vyhotovení, ktoré obsahuje cenzurované pasáže čl. II upravujúceho podmienky odplaty. Podľa žalovaného je mimoriadne pozoruhodné, ako žalobca disponujúci finančnými prostriedkami na nadobudnutie pohľadávky v hodnote 60 mil. eur, bezprostredne po vstupe do konania o náhradu škody deklaruje vlastnú nemajetnosť s cieľom dosiahnuť okamžité oslobodenie od súdnych poplatkov. Žalovaný má za to, že inštitút oslobodenia od súdnych poplatkov nie je určený na to, aby štát za účastníka konania (žalobcu) preberal riziká vyplývajúce z jeho podnikania, navyše v situácii, kedy samotný účastník (žalobca) bezprostredne pred vstupom do konania o náhradu škody disponoval dostatočným kapitálom na nadobudnutie pohľadávky zakladajúcej údajnú aktívnu vecnú legitímáciu, pričom následné vlastné náklady spojené s vedením predmetného konania o náhradu škody sa usiluje preniesť na samotný štát vo forme úľav z poplatkových povinností. Žalovaný zdôraznil, že žalobca je podnikateľský subjekt, ktorý v rámci svojej majetkovej štruktúry eviduje údajnú pohľadávku proti žalovanému v súhrnnom objeme cca 60 mil. eur. Preto vyslovil presvedčenie, že už len samotné vlastníctvo údajnej pohľadávky v extrémnej hodnote, ho nemôže radiť medzi nemajetné podnikateľské subjekty. Pri skúmaní majetkových pomerov, podľa žalovaného navyše súd prvej inštancie zjavne opomenul skutočnosť, že z dokladov predložených žalobcom nepochybne vyplýva, že tento za obdobie ku dňu 30. 06. 2015, disponoval aktívami vo forme obchodných a iných pohľadávok vo výške 1 770 448 eur. Žalovaný pokladá za absurdné, aby v dôsledku napadnutého uznesenia viedol nedôvodné konanie o náhradu škody so žalobcom, ktorý vo svojej majetkovej štruktúre eviduje pohľadávky v súhrnnej nominálnej hodnote 61 770 448 eur za súčasného oslobodenia od súdnych poplatkov v celom rozsahu napriek tomu, že v zmysle súčasnej právnej úpravy predstavujú poplatky za návrh na začatie konania v obchodných veciach hornú hranicu 33 000 eur, t. j. 0,18 % z hodnoty žalovanej istiny, resp. 0,05 % z hodnoty žalovanej sumy. Aj v prípade, ak by bola zo strany žalobcu reálne preukázaná jeho nemajetnosť, uvedená skutočnosť by podľa žalovaného ešte nezakladala splnenie predpokladov pre oslobodenie od súdnych poplatkov na jeho strane v zmysle § 138 ods. 1 O. s. p., nakoľko žalobca je podnikateľským subjektom znášajúcim podnikateľské riziko v celom rozsahu. Žalovaný v závere podaného odvolania podotkol, že súd prvej inštancie mu napadnutým rozhodnutím odňal jeho právo na uplatnenie jeho procesných práv vyplývajúcich z § 141a ods. 1 O. s. p., t. j. práva na krytie trov právneho zastúpenia žalovaného preddavkom na trovy konania.

8. Žalobca vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie

ako vecne správne potvrdil, nakoľko nie sú dané dôvody odvolania. Podľa žalobcu v predmetnom konaní nedošlo k žiadnym vadám, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť, resp. zmeniť. Je totiž nesporné, že uznesenie je podľa žalobcu vecne správne, vychádza z dostatočne a spoľahlivo zisteného skutkového stavu a súd prvej inštancie vec správne právne posúdil a svoje rozhodnutie zároveň dostatočne, jasne a určite odôvodnil. Podľa žalobcu sa žalovaný snaží prezentovať existenciu odvolacích dôvodov, ktoré dané nie sú. Tvrdenia žalovaného, podľa ktorých by dôvodom na nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov mala byť skutočnosť, že žiadateľom je podnikateľský subjekt znášajúci podnikateľské riziko, nemajú podľa žalobcu oporu v platnom právnom poriadku. Pre úplnosť uviedol, že v súlade s ustálenou súdnou praxou, pri posudzovaní žiadosti o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov nie je rozhodujúce, na základe akých skutočností nastala platobná neschopnosť účastníka konania. V ostatnej časti vyjadrenia žalobcu podrobne poukázal na rozhodnutia vydané v tejto veci a základ jeho nároku v konaní vo veci samej.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (ďalej aj „odvolací súd“), [§ 470 ods. 1, 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], vzhľadom k tomu, že odvolanie bolo podané pred 01. 07. 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“), postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 C. s. p., na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované a prioritne skúmal, či bolo odvolanie podané oprávnenou osobou.

10. Podľa § 355 ods. 2 C. s. p., proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon pripúšťa. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C. s. p.). Odvolací súd odmieta odvolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou (§ 386 písm. b/ C. s. p.).

11. Odvolanie je riadnym opravným prostriedkom, ktorým účastník môže napadnúť zásadne každé rozhodnutie súdu prvej inštancie. Preto sa tento opravný prostriedok považuje za univerzálny procesný úkon, ktorým sa účastník môže brániť proti výsledku postupu a konania súdu prvej inštancie v riadnom oprávnom konaní. Subjektívnym predpokladom na podanie odvolania je to, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie vyznelo v neprospech odvolateľa. Neprospech sa spravidla prejavuje v neúspechu vo veci samej alebo v rozhodnutí procesnej povahy, ktoré znamená pre účastníka ujmu (napr. nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, uloženie poriadkovej pokuty, nepriznanie náhrady trov konania alebo naopak priznanie náhrady trov konania, atď.). K podaniu odvolania je teda oprávnený len ten účastník konania, ktorému bola rozhodnutím súdu prvej inštancie spôsobená ujma, ktorá priamo vyplýva z posúdenia práv a povinností strany sporu. Pod ujmou treba rozumieť ujmu formálnu aj materiálnu. Pod formálnou ujmou sa rozumie odchylenie výroku rozhodnutia od posledného podaného návrhu účastníka urobeného vo veci samej, a to k jeho nevýhode, pričom sa navzájom porovnáva ich obsah a rozsah. Možnosť ujmy existuje vtedy, ak nebolo návrhu účastníka vyhovie úplne alebo sčasti, súd prekročil návrh účastníka (ultra petitem) a prisúdil viac, než čoho sa účastník domáhal alebo súd prisúdil účastníkovi niečo iné, než čoho sa domáhal. Materiálna ujma sa určuje tým, či vydané rozhodnutie svojím obsahom znevýhodňuje osobu podávajúcu opravný prostriedok, t. j. či právne účinky rozhodnutia zhoršujú jej právne postavenie (zúžením jej práv, rozšírením jej povinností) a či preto u nej existuje možnosť požadovať na súde vyššieho stupňa odchylné rozhodnutie vo svoj prospech. Nestačí však, keď sa ujma len tvrdí, musí aj skutočne existovať, pričom je nezávislá od správnosti alebo nesprávnosti vydaného rozhodnutia.

12. Súd na návrh prizná oslobodenie od súdneho poplatku, ak to odôvodňujú pomery strany. Priznané oslobodenie od súdneho poplatku súd kedykoľvek počas konania odníme, a to i so spätnou účinnosťou, ak sa do právoplatného skončenia konania preukáže, že pomery strany neodôvodňujú alebo neodôvodňovali oslobodenie od súdneho poplatku (§ 254 C. s. p.). Ide o bývalé ustanovenie § 138 ods. 1 a 5 O. s. p., kedy na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

13. Odvolací súd zdôrazňuje, že stranou sporu v konaní o oslobodení je iba ten, kto navrhol priznanie

oslobodenia, ktorým je v danej veci žalobca. Žalovaný preto v danej fáze konania nie je stranou sporu a preto mu neprislúcha ani právo napádať rozhodnutie o priznaní, či nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov. Ak by takáto strana sporu podala proti rozhodnutiu o priznaní, či nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov odvolanie, bolo by ho potrebné odmietnuť. Rovnako by mal súd prvej inštancie postupovať i v prípade, keby takýto účastník podal návrh na odňatie oslobodenia od súdnych poplatkov, a to z dôvodu, že ho podala osoba na to neoprávnená.

14. Posúdenie otázky, či strana sporu bola napadnutým rozhodnutím o zamietnutí návrhu na odňatie oslobodenia od súdnych poplatkov (správne mal súd takýto návrh odmietnuť), dotknutá vo svojich právach, a teda či je táto strana sporu oprávnenou osobou na podanie odvolania, prislúcha odvolaciemu súdu.

15. Z obsahu spisu je zrejmé, že Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 07. 08. 2014, č. k. 10Cb/I/2011-754, priznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov pre celé konanie. Na návrh žalovaného na odňatie takéhoto oslobodenia, súd prvej inštancie dodatočne preskúmal opodstatnenosť oslobodenia od súdnych poplatkov a rozhodol napadnutým uznesením tak, že takémuto návrhu žalovaného nevyhovelo.

16. Proti napadnutému uzneseniu súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný. Odvolací súd dospel k záveru, že oprávnenie na podanie odvolania žalovanému chýba, keďže mu výrokom napadnutého rozhodnutia nebola spôsobená určitá, čo i len nepatrná ujma na jeho právach. Žalovaný preto nie je oprávnený podať odvolanie proti napadnutému uzneseniu. Ponechaním uznesenia súdu prvej inštancie v platnosti, resp. neodňatím oslobodenia od súdnych poplatkov žalobcu, v žiadnom prípade nedošlo k zmene práv a povinností žalovaného, ani jeho práva a povinnosti neboli nijakým spôsobom dotknuté. Z procesného hľadiska preto nebolo negatívne zasiahnuté do jeho právneho postavenia.

17. Odvolací súd nemohol prihliadnuť ani na skutočnosť uvedenú v odvolaní žalovaného, že napadnutým uznesením súdu prvej inštancie mu bolo odňaté jeho právo na uplatnenie jeho procesných práv vyplývajúcich z § 141a ods. 1 O. s. p., t. j. práva na krytie trov právneho zastúpenia žalovaného preddavkom na trovy konania zo strany žalobcu. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom z 11. mája 2016, sp. zn. PL. ÚS 30/2015 vyslovil nesúlad § 141a O. s. p. s čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy. Výrok nálezu bol uverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 194/2016 Z. z. zo 14. júna 2016 a stal sa platným a účinným ku dňu vydania tohto rozhodnutia. C. s. p. ekvivalentné ustanovenie k bývalému ustanoveniu § 141a O. s. p. neobsahuje. Z uvedeného je zrejmé, že žalovaný vydaním rozhodnutia o oslobodení od súdnych poplatkov žalobcu nemohol byť na svojich právach nijako dotknutý a takýmto postupom súdu prvej inštancie mu žiadna ujma nevznikla.

18. Odvolací súd preto odvolanie žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 10. septembra 2015, č. k. 10Cb/I/2011-935 odmietol, keďže bolo podané žalovaným ako neoprávnenou osobou (§ 386 písm. b/ C. s. p.).

19. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. 05. 2011).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.). Dovolanie je podľa § 421 C. s. p. prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej práce dovolacieho

súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ (§ 421 ods. 2 C. s. p.). Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1). Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a je zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.). Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).